A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2006. március 9.*

A C-174/05. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a College van Beroep voor het bedrijfsleven (Hollandia) a Bírósághoz 2005. április 19-én érkezett, ugyanazon a napon hozott határozatával terjesztett elő az előtte

a **Stichting Zuid-Hollandse Milieufederatie,**

a **Stichting Natuur en Milieu**

és

a **College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen**

között,

a **Bayer CropScience BV**

* Az eljárás nyelve: holland.

részvételével,

folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: C. W. A. Timmermans tanácselnök, J. Makarczyk, R. Schintgen, P. Kūris és J. Klučka (előadó) bírák,

főtanácsnok: E. Sharpston,
hivatalvezető: R. Grass,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Stichting Zuid-Hollandse Milieufederatie képviseletében J. Rutteman, meghatalmazotti minőségben,

– a College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen képviseletében R. J. M. van den Tweel advocaat,

– a Bayer CropScience BV képviseletében D. Waelbroeck ügyvéd,

– a holland kormány képviseletében H. G. Sevenster, meghatalmazotti minőségben,

– a belga kormány képviseletében M. Wimmer, meghatalmazotti minőségben,

– a görög kormány képviseletében G. Kanellopoulos és S. Papaïoannou, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg,

– az Európai Unió Tanácsa képviseletében F. P. Ruggeri Laderchi, Z. Kupčová és B. Driessen, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Közösségek Bizottsága képviseletében B. Doherty és M. van Heezik, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az aldikarbnak a 91/414/EGK tanácsi irányelv I. mellékletébe történő fel nem vételéről [helyesen: felvételének megtagadásáról], valamint az e hatóanyagot tartalmazó növényvédő szerek engedélyének visszavonásáról szóló, 2003. március 18-i 2003/199/EK tanácsi határozat (HL L 76., 21. o.; magyar nyelvű különkiadás, 3. fejezet, 38. kötet, 333. o.) 2. cikke (1) bekezdése 3. pontjának érvényességére vonatkozik.

2 A kérelmet a a Stichting Zuid-Hollandse Milieufederatie és a Stichting Natuur en Milieu (továbbiakban együttesen: alapítványok) által a College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen (a továbbiakban: College) ellen indított, az utóbbi 2004. február 20-án hozott határozata tárgyában folyó jogvita keretében nyújtották be.

3 E határozatával a College mint megalapozatlant utasította el az általa később 2003. augusztus 1-én módosított 2003. július 11-i határozata ellen benyújtott panaszt, amellyel a 2003/199 határozat alkalmazásában visszavonta az összes aldikarb hatóanyagot tartalmazó növényvédő szer forgalomba hozatali engedélyét, az e hatóanyag nélkülözhetetlen felhasználására megadott engedélyek kivételével.

Jogi háttér

A 91/414 irányelv

4 A növényvédő szerek forgalomba hozataláról szóló, 1991. július 15-i 91/414/EGK tanácsi irányelv (HL L 230., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 11. kötet, 332. o.) 8. cikke (2) bekezdésének első és negyedik albekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A 4. cikktől eltérve és a (3) bekezdés, valamint a 79/117/EGK irányelv rendelkezéseinek sérelme nélkül a tagállamok az irányelvről szóló értesítést követő 12 éves időszakon belül területükön engedélyezhetik olyan, az I. mellékletben nem

szereplő hatóanyagot tartalmazó növényvédő szerek forgalomba hozatalát, amely hatóanyagok az irányelvről szóló értesítés után két évvel már forgalomban voltak.

[...]

Az első albekezdés szerinti 12 éves időszakban, azt követően, hogy a 19. cikkben említett bizottság megvizsgálta a hatóanyagot, az ugyanabban a cikkben meghatározott eljárással hozható döntés arról, hogy az érintett hatóanyag felvehető-e az I. mellékletbe, és ha igen, milyen feltételekkel, vagy azokban az esetekben, amikor az 5. cikk követelményei nem teljesülnek, vagy a megkívánt tájékoztatást és adatokat az előírt időszakon belül nem nyújtották be, arról, hogy az adott hatóanyag nem vehető fel az I. mellékletbe. A tagállamok biztosítják, hogy a megfelelő engedélyeket a helyzethez mérten, meghatározott határidőn belül megadják, visszavonják vagy módosítják."

5 A 8. cikk (4) bekezdése szerint „[a] 4. cikktől eltérve, különleges körülmények között egy tagállam 120 napot meg nem haladó időszakra engedélyezheti a 4. cikknek meg nem felelő növényvédő szer korlátozott és ellenőrzött alkalmazását, ha ez az intézkedés előre nem látott [helyesen: előre nem látható], más módon el nem hárítható veszély miatt szükséges. Ilyen esetben az érintett tagállam haladéktalanul értesíti lépéséről a többi tagállamot és a Bizottságot. A 19. cikkben meghatározott eljárással késedelem nélkül döntést hoznak arról, hogy a tagállam intézkedését meg lehet-e hosszabbítani egy adott időszakra, és ha igen, milyen feltételek mellett, meg lehet-e az intézkedést ismételni, vagy pedig vissza kell azt vonni".

A 2003/199 határozat

6 A 2003/199 határozat kilencedik preambulumbekezdése értelmében:

„Intézkedéseket kell tenni annak biztosítására, hogy az aldikarbot tartalmazó növényvédő szerek már meglévő engedélyeit megadott időszakon belül visszavonják, valamint meghosszabbításukra ne kerüljön sor, és ilyen termékekre ne adjanak ki új engedélyeket."

7 A határozat tizedik preambulumbekezdése értelmében:

„A Tanács elé került információk fényében úgy tűnik, hogy bizonyos tagállamokban bizonyos korlátozott számú felhasználás esetében hatékony alternatíva hiányában továbbra is szükséges a hatóanyag használata, hogy lehetőség nyíljon az alternatívák kifejlesztésére. Ezért jelen körülmények között indokolt – szigorú feltételek mellett és a kockázat lehető legkisebbre való csökkentésére törekedve (például termékkezelési programok) – hosszabb időszak előírása a meglévő engedélyek visszavonására azon korlátozott számú, nélkülözhetetlennek tekintett felhasználási módok esetében, amelyek tekintetében jelenleg úgy tűnik, hogy nem áll rendelkezésre hatékony alternatíva a károsító szervezetek elleni védelemre."

8 E határozat 1. cikke értelmében az aldikarbot a Tanács nem veszi fel hatóanyagként a 91/414/EGK irányelv I. mellékletébe.

9 A nevezett határozat 2. cikke értelmében:

„A tagállamok gondoskodnak arról, hogy:

1. az aldikarbot tartalmazó növényvédő szerekre kiadott engedélyeket 2003. szeptember 18-ig visszavonják;

2. 2003. március 18-át követően aldikarbot tartalmazó növényvédő szerre nem adnak ki vagy hosszabbítanak meg engedélyt a 91/414/EGK irányelv 8. cikke (2) bekezdésében meghatározott eltérés értelmében;

3. a melléklet B oszlopában felsorolt felhasználási módok vonatkozásában az A oszlopban meghatározott tagállam 2007. június 30-ig hatályban tarthatja az aldikarbot tartalmazó növényvédő szerek engedélyét, feltéve ha:

   a) biztosítja, hogy a forgalomban maradó növényvédő szerek újracímkézése megtörténik, hogy megfeleljenek a korlátozott felhasználási feltételeknek;

   b) elrendel minden megfelelő kockázatmérséklő rendelkezést az esetleges kockázatok csökkentése érdekében, hogy biztosítsa az emberi és állati egészség, valamint a környezet védelmét; valamint

c) biztosítja, hogy az ilyen felhasználási módokra folyamatosan kutatják az alternatív termékeket és módszereket, különösen cselekvési tervek segítségével.

Az érintett tagállam legkésőbb 2004. december 31-ig tájékoztatja a Bizottságot e cikk alkalmazásáról, és különösen az a)–c) pont alapján tett lépésekről, valamint évente az e cikk értelmében nélkülözhetetlen felhasználási módokban használt aldikarb becsült mennyiségéről."

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

10 Az alapítványok 2004. április 9-én keresetet indítottak a College van Beroep voor het bedrijfsleven előtt a 2004. február 20-i határozat ellen. Lényegében azt állították, hogy a 2003/199 határozat ellentétes a 91/414 irányelvvel, mivel ez az irányelv megtiltja a növényvédőszer minden alkalmazását, ha nem állapítják meg, hogy megfelel a nevezett irányelvben meghatározott környezetvédelmi követelményeknek.

11 A Bayer CropScience a College kérelmeinek támogatójaként avatkozott be az alapeljárásba.

12 A kérdést előterjesztő bíróság megállapította, hogy a 2003/199 határozat elsősorban a 91/414 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének harmadik és negyedik albekezdésére vonatkozik, noha ez a rendelkezés nem teszi lehetővé olyan növényvédő szerek forgalomba hozatalának engedélyezését, amelyek olyan hatóanyagot tartalmaznak, amelynek az irányelv I. mellékletébe való felvételét kifejezetten elutasították.

13 Ez a bíróság előadja, hogy csak a 91/414 irányelv 8. cikkének (4) bekezdése teszi lehetővé a tagállamok számára, hogy különleges körülmények között és 120 napot meg nem haladó időszakra engedélyezzék a 4. cikknek meg nem felelő növényvédő szer korlátozott és ellenőrzött alkalmazását, ha ez az intézkedés előre nem látott, más módon el nem hárítható veszély miatt szükséges.

14 E feltételek közül néhány az aldikarb hatóanyag tekintetében nyilvánvalóan nem teljesül. Különösen nincs szó előre nem látható veszélyről, és a 2003/199 határozat 2. cikke (1) bekezdésének 3. pontjában előírt időtartam meghaladja a 120 napot.

15 Ebből következően a kérdést előterjesztő bíróság azt az álláspontot képviseli, hogy a fenti 2. cikk (1) bekezdésének 3. pontja nem alapulhat a 91/414 irányelv 8. cikkén, és ezért ellentétes azzal.

16 Ezen megfontolások alapján a College van Beroep voor het bedrijfsleven akként határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Érvényes-e a 2003/199 határozat 2. cikke (1) bekezdésének 3. pontja?"

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

17 Kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében azt szeretné tudni, hogy a 2003/199 határozat 2. cikke (1) bekezdésének 3. pontja összeegyeztethető-e a 91/414 irányelv 8. cikkével.

18 Az erre a kérdésre adott válasz először a 2003/199 határozat 2. cikke (1) bekezdése 3. pontjának értelmezését, majd e rendelkezésnek a 91/414 irányelv 8. cikke (2) bekezdésével való összeegyeztethetőségének vizsgálatát, és végül – amennyiben összeegyeztethető – a nevezett rendelkezés szerinti szabályok és határidők tényleges értékelését követeli meg.

19 Ami elsősorban a 2003/199 határozat 2. cikke (1) bekezdése 3. pontjának értelmezését illeti, bevezetésképpen meg kell állapítani, hogy az alapeljárás alapvetően a különböző nyelvi változatok közti különbségekből adódik. A holland változat szerint ugyanis az érintett tagállamok az aldikarb hatóanyagot tartalmazó növényvédő szerek forgalomba hozatala tekintetében engedélyt adhatnak (verstrekken), mialatt a tagállamok a nevezett rendelkezés többi nyelvi változata szerint csak hatályban tarthatják az ilyen engedélyeket.

20 Ebben az összefüggésben egyrészt a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy valamely közösségi rendelkezés különböző lehetséges értelmezései közül azt kell előnyben részesíteni, amely alkalmas a rendelkezés hatékony érvényesülésének biztosítására (lásd a 187/87. sz., Saarland és társai ügyben 1988. szeptember 22-én hozott ítélet [EBHT 1988., 5013. o.] 19. pontját és a C-403/99. sz., Olaszország kontra Bizottság ügyben 2001. október 4-én hozott ítélet [EBHT 2001., I-6883. o.] 28. pontját), és nem kérdőjelezi meg érvényességét (lásd az Olaszország kontra Bizottság ítélet [hivatkozás fent] 37. pontját). Másrészt valamely rendelkezés egységes értelmezésének szükségessége kizárja azt, hogy a rendelkezés szövegét kétség esetén elszigetelten vizsgálják; és éppen azt követeli meg, hogy a más hivatalos nyelveken elfogadott változatok fényében értelmezzék azt (lásd a 9/79. sz. Koschniske-ügyben 1979. július 12-én hozott ítélet [EBHT 1979., 2717. o.] 6. pontját és a C-296/95. sz., EMU Tabac és társai ügyben 1998. április 2-án hozott ítélet [EBHT 1998., I-1605. o.] 36. pontját).

21 A 2003/199 határozat tekintetében meg kell állapítani, hogy annak kilencedik preambulumbekezdése szerint „[i]ntézkedéseket kell tenni annak biztosítására, hogy az aldikarbot tartalmazó növényvédő szerek már meglévő engedélyeit megadott

időszakon belül visszavonják, valamint meghosszabbításukra ne kerüljön sor, és ilyen termékekre ne adjanak ki új engedélyeket." E határozat tizedik preambulumbekezdése úgy rendelkezik továbbá, hogy „[a] Tanács elé került információk fényében úgy tűnik, hogy bizonyos tagállamokban bizonyos korlátozott számú felhasználás esetében hatékony alternatíva hiányában továbbra is szükséges a hatóanyag használata, hogy lehetőség nyíljon az alternatívák kifejlesztésére" és ezért „hosszabb időszak[ot kell előírni] a meglévő engedélyek visszavonására korlátozott számú [...] felhasználási mód[...] esetében.

22 A nevezett határozat 2. cikke (1) bekezdése 3. pontjának olyan olvasata, amely lehetővé tenné a tagállamok számára ilyen termékek forgalomba hozatalára vonatkozó új engedélyek megadását annak ellenére, hogy megtagadták az aldikarb hatóanyagnak a 91/414 irányelv I. mellékletébe való felvételét, összeegyeztethetetlen lenne az irányelv általános szerkezetével és céljával, és ellentétes lenne annak 8. cikke (2) bekezdése negyedik albekezdésével, amely valamely hatóanyagnak az e mellékletbe történő felvételét elutasító határozat esetén a tagállamok számára előírja annak biztosítását, hogy az érintett engedélyeket az előírt időtartamon belül visszavonják vagy megváltoztassák.

23 Másrészt – mint az a jelen ítélet 19. pontjában már megállapításra került –, a 2003/199 határozat 2. cikke (1) bekezdése 3. pontjának ilyen olvasata ellentétes e rendelkezés többi nyelvi változatával, különösen a némettel (weiter gelten lassen darf), az angollal (may maintain in force), a lengyellel (może utrzymać w mocy) és a szlovákkal (môže zachovať v účinnosti).

24 Ebből következően a 2003/199 határozat 2. cikke (1) bekezdésének 3. pontját úgy kell értelmezni, hogy az a határozat A oszlopában megadott tagállamok számára lehetővé teszi bizonyos körülmények között, hogy 2007. június 30-ig az aldikarb hatóanyagot tartalmazó növényvédő szerek forgalomba hozatali engedélyét a nélkülözhetetlen felhasználási módok tekintetében hatályban tartsák.

25 Másodsorban a kérdés tekintetében, hogy a 91/414 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése ellentétes-e azzal, hogy a Tanács lehetővé teszi a tagállamok számára olyan hatóanyagtartalmú növényvédő szerek forgalomba hozatali engedélyének hatályban tartását, amelyeknek a nevezett irányelv I. mellékletébe való felvételét elutasították, meg kell állapítani, hogy az irányelv 8. cikke (2) bekezdésének negyedik albekezdése előírja, hogy „[a] tagállamok biztosítják, hogy a megfelelő engedélyeket a helyzethez mérten, meghatározott határidőn belül megadják, visszavonják vagy módosítják." Ebből következően maga az irányelv nem határozza meg azt az időtartamot, amelyen belül a tagállamoknak biztosítaniuk kell a nevezett engedélyek visszavonását vagy módosítását, hanem egy előírt időszakra, azaz adott esetben végrehajtási intézkedés által meghatározott időszakra hivatkozik.

26 Ebből következően a 2003/199 határozat 2. cikke (1) bekezdésének 3. pontja az ebből a rendelkezésből adódó végrehajtási hatáskör alapján határozza meg az aldikarb hatóanyagot tartalmazó növényvédő szerek forgalomba hozatalára vonatkozó engedélyek visszavonására irányadó időszakot.

27 Mivel a 91/414 irányelv e tekintetben nem tartalmaz korlátozást, a termékek felhasználási módja alapján történő különböző határidők meghatározásának elve olyan növényvédő szerek forgalomba hozatali engedélyének visszavonása tekintetében, amelyek hatóanyagának a nevezett irányelv I. mellékletébe való felvételét megtagadták, nem tekinthető összeegyeztethetetlennek az irányelv rendelkezéseivel.

28 Végül az aldikarb hatóanyagot tartalmazó növényvédő szerek forgalomba hozatali engedélyének visszavonására előírt módok és határidők tényleges értékelése tekintetében arra kell emlékeztetni, hogy a közösségi jog általános jogelvei közé tartozó arányosság elve megköveteli, hogy a közösségi intézmények aktusai ne haladják meg a szóban forgó rendelkezés által kitűzött, jogos cél elérésére alkalmas és ahhoz szükséges mértéket, azaz több megfelelő intézkedés közül a kevésbé

korlátozó jellegűt kell választani, és az okozott hátrányok nem lehetnek aránytalanok az elérendő célhoz képest (lásd a 265/87. sz. Schräder-ügyben 1989. július 11-én hozott ítélet [EBHT 1989., 2237. o.] 21. pontját, a C-331/88. sz., Fedesa és társai ügyben 1990. november 13-án hozott ítélet [EBHT 1990., I-4023. o.] 13. pontját, a C-133/93., C-300/93. és C-362/93. sz., Crispoltoni és társai egyesített ügyekben 1994. október 5-én hozott ítélet [EBHT 1994., I-4863. o.] 41. pontját, és a C-189/01. sz., Jippes és társai ügyben 2001. július 12-én hozott ítélet [EBHT 2001., I-5689. o.] 81. pontját).

29 Egy ilyen elv megvalósítása feltételeinek bírói kontrollját illetően ki kell emelni, hogy tekintettel arra, hogy a Tanács a 2003/199 határozat elfogadása során széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik, az e területen elfogadott intézkedés jogellenessége csak akkor állapítható meg, ha az nyilvánvalóan nem megfelelő az általa kitűzött cél elérésére (lásd ebben az értelemben a Schräder-ítélet [hivatkozás fent] 22. pontját, a Fedesa és társai ítélet [hivatkozás fent] 14. ponját a Crispoltoni és társai ítélet [hivatkozás fent] 42. pontját és a Jippes és társai ítélet [hivatkozás fent] 82. pontját).

30 A jelen ügyben a 91/414 irányelv indokolásából kitűnik, hogy annak célja egyrészt a növényvédő szerek közösségen belüli kereskedelmében fennálló akadályok megszüntetése és a növénytermesztés termelékenységének javítása, másrészt pedig az emberek és állatok egészségének, valamint a környezet védelme.

31 Másrészt a 2003/1999 határozat hetedik és tizedik preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy a benyújtott információk alapján végzett elemzések nem bizonyítják, hogy a javasolt felhasználási körülmények között az aldikarbot tartalmazó növényvédő szerek várhatóan kielégítik a 91/414/EGK irányelv 5. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontjában megállapított általános követelményeket, különös tekintettel a nem célszervezeteket érintő esetleges hatásra, mint például a kistestű madarak és a földigiliszták, ám bizonyos tagállamokban bizonyos korlátozott számú felhasználás esetében hatékony alternatíva hiányában továbbra is szükséges a hatóanyag használatának korlátozott időszakra és a kockázat lehető legkisebbre való

csökkentése mellett történő engedélyezése a nélkülözhetetlennek tekintett felhasználási módok esetében.

32 Ezért az aldikarb hatóanyagot tartalmazó növényvédő szerek forgalomba hozatali engedélyeinek visszavonására irányadó, a termék felhasználásának megfelelően meghatározott különböző határidők, a nélkülözhetetlen felhasználási módok korlátozott listája, e kivételnek csak néhány tagállam tekintetében történő alkalmazása és e felhasználások szigorú ellenőrző és kísérő programoknak való alávetése a 2003/199 határozat tizedik preambulumbekezdésével összefüggésben mind olyan elemek, amelyek azt mutatják, hogy a Tanács átfogóan mérlegelte a létrehozandó rendszer előnyeit és hátrányait, és e rendszer az elérni kívánt cél tekintetében nem nyilvánvalóan alkalmatlan.

33 Ezekből a megfontolásokból következik, hogy az előterjesztett kérdés vizsgálata nem tárt fel olyan elemet, amely a 2003/199 határozat 2. cikke (1) bekezdése 3. pontjának érvényességét érintené.

A költségekről

34 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján, a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

Az előterjesztett kérdés vizsgálata nem tárt fel olyan elemet, amely az aldikarbnak a 91/414/EGK tanácsi irányelv I. mellékletébe történő fel nem vételéről, valamint az e hatóanyagot tartalmazó növényvédő szerek engedélyének visszavonásáról szóló, 2003. március 18-i 2003/199/EK tanácsi határozat 2. cikke (1) bekezdése 3. pontjának érvényességét érintené.

Aláírások